

[opis]

Autor dokonuje analizy determinantów ryzykownych zachowań, podchodząc do problematyki w sposób interdyscyplinarny, jak również opierając się na własnych badaniach. Wiele uwagi poświęca agresji w ruchu drogowym i czynnikom ją wywołującym. Wskazuje, że bezcennym materiałem badawczym dla dyscypliny bezpieczeństwa ruchu drogowego są ustalenia postępowań karnych oraz w sprawach wykroczeń drogowych, o ile były one przeprowadzone w sposób wszechstronny i rzetelny. Poczesne miejsce wśród zgromadzonych dowodów zajmują opinie biegłych. Jednak do jakości pozyskiwanego materiału dowodowego można mieć wiele zastrzeżeń. Stąd obraz oceny przyczyn bywa wielokrotnie zaciemniony. Dlatego też autor proponuje szereg zmian w obowiązującym stanie prawnym, postępowaniu organów państwa, a zwłaszcza podjęcie kompleksowych badań w celu poznania etiologii zjawisk godzących zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio w bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Książka adresowana jest przede wszystkim do praktyków, tj. specjalistów z dziedziny bezpieczeństwa, sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, policjantów, jak również biegłych oraz teoretyków zainteresowanych tą problematyką, a także do studentów kierunku *bezpieczeństwo i prawo*.

[autor]

Kazimierz J. Pawelec

adwokat, doktor nauk prawnych. Ukończył Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, a następnie przez 12 lat pracował w warszawskich prokuraturach. Od 1992 r. jest adwokatem, prowadzącym własną kancelarię. Jest również wykładowcą akademickim. Specjalizuje się w prawie karnym oraz karno-skarbowym. Szczególnym zainteresowaniem darzy przestępczość komunikacyjną, w której to dziedzinie jest uznanym autorytetem, jak również w zakresie prawa dowodowego. Jest autorem kilkuset publikacji prasowych, zarówno naukowych, jak też popularno-naukowych. Nadto, jest autorem przeszło dwudziestu książek.

[spis]

Wykaz skrótów

Od Autora

Rozdział 1. PRZESTĘPSTWA I WYKROCZENIA DROGOWE. KRÓTKI ZARYS PROBLEMATYKI

- 1.1. Uwagi wprowadzające
- 1.2. Uwarunkowania zasady ostrożności
- 1.3. Przystępstwa i wykroczenia drogowe oraz ich typizacja

**Rozdział 2. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU, ICH OCENA I UWARUNKOWANIA.
ROZDZIAŁ XXI KODEKSU KARNEGO**

- 2.1. Uwagi wprowadzające
- 2.2. Katastrofa w ruchu drogowym (art. 173 kk)
 - 2.2.1. Uwagi ogólne
 - 2.2.2. Strona podmiotowa
 - 2.2.3. Skutek przestępstwa z art. 174 Kodeksu karnego
- 2.3. Sprowadzenie niebezpieczeństwa nastąpienia katastrofy w ruchu drogowym (art. 174 kk)
 - 2.3.1. Uwagi ogólne
 - 2.3.2. Strona podmiotowa
- 2.4. Wypadek drogowy (art. 177 kk)
 - 2.4.1. Uwagi ogólne
 - 2.4.2. Podmiot przestępstwa
 - 2.4.3. Strona podmiotowa
 - 2.4.4. Strona przedmiotowa
 - 2.4.5. Miejsce wypadku drogowego
 - 2.4.6. Z problematyki związku przyczynowego
- 2.5. Pozostałe przestępstwa skierowane przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji
 - 2.5.1. Uwagi ogólne
 - 2.5.2. Występek z art. 178a § 1 Kodeksu karnego
 - 2.5.3. Ucieczka przed policyjnym pościgiem (art. 178b kk)
 - 2.5.4. Odpowiedzialność dyspozytora (art. 179 kk)
 - 2.5.5. Przestępstwo z art. 180 Kodeksu karnego
 - 2.5.6. Prowadzenie pojazdu mechanicznego bez uprawnień (art. 180a kk)
- 2.6. Zbieg przestępstw z rozdziału XXI Kodeksu karnego
 - 2.6.1. Uwagi ogólne
 - 2.6.2. Zbieg przepisów nieumyślnego spowodowania katastrofy i umyślnego sprowadzenia jej niebezpieczeństwa
 - 2.6.3. Zbieg przestępstwa wypadku drogowego z innymi czynami
 - 2.6.4. Zbieg przestępstwa z art. 178a § 1 Kodeksu karnego z innymi występkami
 - 2.6.5. Zbieg pozostałych przestępstw z rozdziału XXI Kodeksu karnego
 - 2.6.6. Zakończenie

Rozdział 3. ZAGROŻENIA W RUCHU DROGOWYM, ICH IDENTYFIKACJA I OCENA W SYSTEMIE WYKROCZEŃ DROGOWYCH.

ROZDZIAŁ XI KODEKSU WYKROCZEŃ

- 3.1. Uwagi ogólne
- 3.2. Spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa ruchu
- 3.3. Spowodowanie zagrożenia innej osoby

Rozdział 4. PODSTAWOWE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO. ZAGADNIENIA WYBRANE

- 4.1. Uwagi ogólne
- 4.2. Ocena zachowań nieprzewidywalnych

- 4.3. Zasada ruchu prawostronnego
- 4.4. Pierwszeństwo
- 4.5. Pierwszeństwo na skrzyżowaniu
- 4.6. Pierwszeństwo podczas jazdy na wprost
- 4.7. Pierwszeństwo między kierującymi i pieszymi
- 4.8. Pierwszeństwo dla pojazdu uprzywilejowanego
- 4.9. O systemie znaków słów kilka
- 4.10. Szczególna ostrożność a ograniczone zaufanie
- 4.11. Prędkość bezpieczna – liczne wątpliwości
- 4.12. Pierwszeństwo pieszego na przejściu źródłem konfliktów
- 4.13. Zatrzymanie i postój. Dość ryzykowne manewry
- 4.14. Niebezpieczne wymijanie, omijanie i wyprzedzanie
- 4.15. Niełatwe hamowanie i zachowanie bezpiecznego odstępu
- 4.16. Dostateczna widoczność i używanie świateł
- 4.17. Przejazd kolejowy – miejsce szczególnie niebezpieczne
- 4.18. Taktyka jazdy – co to takiego?
- 4.19. Zwyczaj w ruchu drogowym. Czy każdego dotyczy?

Rozdział 5. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

- 5.1. Uwagi ogólne
- 5.2. Osłabiona reakcja psychomotoryczna
 - 5.2.1. Stan nietrzeźwości
 - 5.2.2. Użycie środka odurzającego
 - 5.2.3. Stan zdrowia, zmęczenie, właściwości psychofizyczne i psychologiczne
- 5.3. Pozostałe czynniki osłabiające czas reakcji
- 5.4. Kwalifikacje i doświadczenie kierującego
- 5.5. Ucieczka z miejsca zdarzenia i jej konsekwencje
- 5.6. Bezpieczeństwo ruchu a niesprawności pojazdów
- 5.7. Niebezpieczna droga, zła organizacja ruchu. Czynniki ważne dla bezpieczeństwa ruchu

Rozdział 6. CZYNNOŚCI SPRAWDZAJĄCE I NIEPOWTARZALNE ORAZ ICH ZNACZENIE DOWODOWE

- 6.1. Uwagi ogólne
- 6.2. Oględziny miejsca
- 6.3. Oględziny pojazdu i wstępne badanie sprawności technicznej
- 6.4. Wykorzystanie zapisów z tachografów i systemów informatycznych
 - 6.4.1. Uwagi ogólne
 - 6.4.2. Ujawnianie i ocena dowodów
 - 6.4.3. Zapisy z tachografów i systemów informatycznych. Ważne źródła dowodowe
 - 6.4.4. Próba rekapitulacji
- 6.5. Monitoring i urządzenia pomiarowe. Interpretacja i wykorzystanie ich zapisów
- 6.6. Sprawność psychomotoryczna kierujących
- 6.7. Pobieranie krwi i wydzielin organizmu
- 6.8. Oględziny osób żywych i ich odzieży

- 6.8.1. Uwagi ogólne
- 6.8.2. Oględziny ciała i odzieży podejrzanego
- 6.8.3. Oględziny ciała i odzieży pokrzywdzonego
- 6.9. Sekcja zwłok
- 6.10. Czynności rozpytania
- 6.11. Dokumentowanie czynności niepowtarzalnych
 - 6.11.1. Uwagi ogólne
 - 6.11.2. Obowiązkowe sporządzanie protokołów
 - 6.11.3. Szkic sytuacyjny i jego znaczenie
 - 6.11.4. Dokumentacja wizualna
 - 6.11.5. Notatka urzędowa, jej znaczenie procesowe a zakaz dowodowy wskazany w art. 199 Kodeksu postępowania karnego

Rozdział 7. POZOSTAŁE DOWODY UZYSKANE W POSTĘPOWANIU KARNYM I ICH WYKORZYSTANIE W PROCESIE ORAZ PROFILAKTYCE

- 7.1. Podwójna rola wyjaśnień oskarżonego
- 7.2. Zeznania świadków
- 7.3. Procesowe umiejscowienie pokrzywdzonego
- 7.4. Konfrontacja i jej znaczenie
- 7.5. Znaczenie eksperymentu i wizji lokalnej
- 7.6. Czynność okazania osoby i rzeczy
- 7.7. Opinie biegłych i ekspertów
 - 7.7.1. Uwagi ogólne
 - 7.7.2. Opinia psychotechniczna
 - 7.7.3. Opinia alkoholologiczna
 - 7.7.4. Opinia toksykologiczna
 - 7.7.5. Opinia psychiatryczna
 - 7.7.6. Opinia medyczna
 - 7.7.7. Opinia techniczna
 - 7.7.8. Kryminalistyczne badanie oświetlenia
 - 7.7.9. Kryminalistyczne badanie ogumienia
 - 7.7.10. Opinia metalograficzna
- 7.8. Opinia rekonstrukcyjna
 - 7.8.1. Zakres rekonstrukcji
 - 7.8.2. Przyjęte przez biegłego założenia
 - 7.8.3. Identyfikacja stanu zagrożenia
 - 7.8.4. Zderzenia pojazdów i ich rekonstrukcja
 - 7.8.5. Opiniowanie zdarzeń z udziałem pojazdów jednośladowych
 - 7.8.6. Opiniowanie zdarzeń z udziałem pieszych
- 7.9. Eksperskie ustalenie osoby kierującej
 - 7.9.1. Uwagi ogólne
 - 7.9.2. Opinia kompleksowa
 - 7.9.3. Opinia biologiczna
 - 7.9.4. Opinia antropologiczna

7.9.5. Uwagi końcowe

Rozdział 8. TRUDNOŚCI I ICH PRZYCZYNY W OCENIE MATERIAŁU DOWODOWEGO

8.1. Uwagi ogólne

8.2. Ocena materiału empirycznego

8.2.1. Czynności niepowtarzalne

8.3. Pozostałe dowody i ich ocena

8.3.1. Ocena wyjaśnień

8.3.2. Ocena zeznań

8.3.3. Opinia biegłego lub eksperta i jej ocena

8.3.4. Procesowe znaczenie opinii pozaprocesowej

8.4. Dogmatyczna ocena materiału dowodowego

8.4.1. Uwagi ogólne

8.4.2. Koncepcja obiektywnego przypisania skutku

8.4.3. Konstrukcja rozszerzonej odpowiedzialności

8.4.4. Teoria obojętności woli

8.4.5. Koncepcja świadomej nieumyślności

8.4.6. Spory wokół przyczynienia

8.4.7. Podsumowanie

Rozdział 9 . SŁOWO O PROFILAKTYCE

9.1. Uwagi ogólne

9.2. Eliminacja zagrożeń

9.3. Niebezpieczny pojazd i wadliwa droga

9.4. Dyskusyjne akcje propagandowe

Rozdział 10. POLITYKA KARANIA. CZY REALIZUJE FUNKCJE PREWENCYJNE?

10.1. Uwagi ogólne

10.2. Przesłanki nadzwyczajnego złagodzenia kary

10.3. Wniosek o konsensualne zakończenie postępowania karnego i jego podstawy

10.4. Wnioski końcowe

Rozdział 11. WNIOSKI KOŃCOWE. POSTULATY DE LEGE FERENDA I DE LEGE LATA

AUTHOR'S NOTE

BIBLIOGRAFIA